

fenfor, forlange visse Oplysninger. Saa-
vidt jeg veed, er det ved Underretterne sa-
ledes, at Dommeren kan tage Hensyn dertil,
hvis han skønner, det har nogen Betydning
for Sagen. Hvis dette er rigtigt, fremgaar
deraf, at den Paagældende ikke har, hvad
jeg mener, han burde have, en Stilling som
Part. Han selv og hans Sagfører maa,
mener jeg, kunne forlange visse Vidner af-
hørte, selvfølgelig saaledes, at Dommeren
maatte have en meget stor Indflydelse paa
hele denne Proces' Ledelse. Det maatte
være afftaaret, at Defensor skulde kunne
fortsætte disse Forhør i Længden. Men
denne procesledende Stilling, som Dommeren
skulde have, vil jo let give sig af sig selv.
Heller ikke mener jeg, det er rigtigt, naar
der fra Overretten eller Advokater ved Højste-
ret kommer Forlangende om de og de Op-
lysninger, som skulde efterkommes, at saa
den Paagældende skal staa alene; thi disse
Oplysninger ville i Reglen staa i Forbin-
delse med Mangler ved Forhørene fra Dom-
merens Side, og jeg mener altsaa, at ogsaa
i saa Tilfælde har Indvisiten Krav paa at
faae sin Sagfører til Assistance, med andre
Ord, jeg mener, at fra det Dieblit, Sagen
er anlagt mod ham, vil man uden at behøve
at gribe ind i den nuværende Ordning kunne
give ham en Stilling som Part og kunne
give det Hele mere Karakteren af en Pro-
cedure. Det er kun dette, jeg har anset det
for naturligt for mig at sige til Støtte for
de Bestræbelser, for hvilke den ærede For-
slagsstiller har gjort sig til Ordfører. Jeg
henstiller dette til den ærede Justitsministers
velvillige Overveielse. Jeg veed, at han er
saa fordomsfri, at skulde der i hvad jeg har
sagt være nogen Tanke, som efter hans Op-
fattelse lod sig realisere uden at gjøre Brud
paa det Bestaaende, vil han ikke unddrage
hverken den ærede Forslagsstiller eller mig
sin Medvirken til at frembringe et Forslag
i den Retning.

Justitsministeren (M e l l e m a n n):

Det var mig, da jeg hørte det Foredrag,
hvormed den ærede Forslagsstiller indlebede
denne Sag, en Tilfredsstillelse, at hvad han
væsentlig fremhævede og ønskede fremdraget,
var de Mangler, som det bestaaende System,
den inkvisitoriske Proces, i sig selv har og
medfører, medens han ikke egentlig vilde rette
noget Angreb paa Dommerstanden her i
Landet, skjøndt jeg iøvrigt maa tilstaa, at
der faldt nogle Ytringer fra ham, som gif
lidt udenfor den Ramme, som han saaledes
havde affstukket sig selv ved sine første Be-
mærkninger. Men det er jo ikke derpaa, det
kommer an. Hvad det kommer an paa, er

selve Sagen og Forslaget, som det foreligger.
Jeg vil her minde om, at det inkvisitoriske
System har jo sine Ulemper, hvad der jo er
gjort opmærksom paa her i Salen i Dag,
men som jo iøvrigt er en gammel Historie,
som der baade her i Landet og andre Steder
er skrevet og talt overmaade Meget om. Det
inkvisitoriske System har den Mangel, at det
ubertiden kan komme til at gaa Individets
Ret for nær; det kan man godt indrømme,
og det er fra alle Sider anerkjendt. Grunden
til, at det saaledes kommer til at gaa Indi-
videts Ret for nær, er den, at det i Al-
mindelighed og vel tildels med Nødvendighed
fremtræder som sammenhængende med en
legal Bevissteori, hvorefter egen Tilstaaelse
udgjør saa at sige Hovedbeviset i den krimi-
nelle Proces. Dette, at egen Tilstaaelse ud-
gjør Hovedbeviset, drager jo atter den Folge
efter sig, at Forhøret over den Tilstaaelse, som
jo er det vigtigste Middel til at faae hans
egen Tilstaaelse, kommer til at spille en
overordentlig stor Rolle, ligesom ogsaa
Dommeren ofte, eller i det Mindste i mange
Tilfælde, mere faar Udseende af at optræde
imod den Anklagede end af at være den
upartist stillede Dommer. Disse Indven-
dinger imod det inkvisitoriske System ere jo
bekjendte nok, i det Mindste for alle dem,
der have hyslet nærmere med denne Gjen-
stand. Men ved Siden deraf maa det jo
heller ikke overses, at det inkvisitoriske System
ogsaa har sine Fordele. Hvis det under-
tiden gaar Individets Ret for nær, maa man
paa den anden Side vistnok erkjende, at det
med de færreste Midler og med de færreste
Udgifter i Penge maaste er det tjenligste
System til Retsfikkerhedens Overholdelse.
Dette er en Side af Sagen, som har
ligesaa stor Betydning, thi enhver Retspleie
skal jo eftertrægte at forene de to Hensyn:
hvad der maa gøres til Retsfikkerhedens
Overholdelse og hvad der tillige maa gøres
for at hævde Individets Ret. Det er jo
tilfældigt, og afhænger tildels af Tid og
Omstændigheder hvilket Hensyn der til et
givet Tidspunkt træder mest i Forgrunden
for den almindelige Bevidsthed, for den al-
mindelige Opfattelse. Der har været en Tid,
og det var netop den Tid, paa hvilken det
inkvisitoriske System holdt sit Indtog i alle
Lande, da Retsfikkerheden var saa overor-
dentlig slet, og den Enkelte i den Grad
prisgIVEN for Forbrydelser, at man tog det
som en Belgjerning, at dette System afløste
en tidligere Lovløshedens Tilstand. Man
føjte det som et stort Fremskridt, at man ad
den Vej opnaaede en Sikkerhed for Liv og
Lemmer og for Eiendom, som man tidligere
ikke havde kjendt. I senere Tider og navn-